

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Irena LIPOWICZ

RPO-699184-VII-720.8.4/11/AI

00-090 Warszawa   Tel. centr. 22 551 77 00
Al. Solidarności 77   Fax 22 827 64 53

Warszawa, *31. V. 2012*

Pani,
Krystyna Szumilas
Minister Edukacji Narodowej
Al. J. Ch. Szucha 25
00-918 Warszawa

Szanowne Pani Minister,

Odnosząc się do przedstawionego przez Panią Minister w piśmie z dnia 20 kwietnia 2012 r. stanowiska uprzejmie informuję, iż nie znajduję w nim odpowiedzi odnośnie wskazanego problemu regulowania w statutach młodzieżowych ośrodków wychowawczych katalogu kar dyscyplinarnych.

Nie negując roli młodzieżowych ośrodków wychowawczych jako jednostek, w których wychowankowie otrzymują specjalistyczne wsparcie, wskazuję jednak, iż przebywający w nich nieletni korzystają z konstytucyjnej ochrony praw i wolności na równi z pozostałymi obywatelami. W związku z powyższym podniesione w Pani odpowiedzi szczególne przeznaczenie młodzieżowych ośrodków wychowawczych, tryb kierowania do nich nieletnich oraz realizowanie w tych jednostkach obowiązku szkolnego nie powoduje wyłączenia przebywających w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych nieletnich spod działania Konstytucji. Za nieuzasadnioną należy uznać ocenę dokonaną przez Ministerstwo Edukacji Narodowej, iż uregulowanie art. 41 ust. 1 Konstytucji, zgodnie z którym, wolność osobista jednostki może być ograniczona wyłącznie w akcie prawnym o charakterze ustawowym, nie ma zastosowania wobec wychowanków młodzieżowych ośrodków wychowawczych.

Podkreślić należy, iż wolność osobista jednostki jest jednym z aspektów wolności w rozumieniu art. 31 Konstytucji. Z art. 31 ust. 3 Konstytucji można wyprowadzić następujące przesłanki ograniczenia praw i wolności jednostki:

- 1) wymóg formy ustawowej,
- 2) określenie przesłanek materialnych,

- 3) wskazanie maksymalnych granic dla wprowadzania ograniczeń (nakaz poszanowania zasady proporcjonalności oraz zakaz naruszania „istoty” praw i wolności).

Wszystkie wymienione przesłanki muszą być spełnione łącznie, aby możliwe było wprowadzenie ograniczenia praw i wolności jednostki. Wykluczenie tych ogólnych zasad uznać należy za nieuzasadnione zubożenie konstytucyjnej ochrony praw jednostki (L. Garlicki, Konstytucja RP. Komentarz, Tom III, Warszawa, s. 17). Także Trybunał Konstytucyjny przedstawił w tym zakresie jednoznaczne stanowisko, zgodnie z którym brak zachowania ustawowej formy dla ograniczeń wolności jednostki musi prowadzić do dyskwalifikacji danego unormowania jako sprzecznego z Konstytucją (wyrok TK z dnia 19 maja 1998 r., U5/97, OTK 1998, nr 4, poz. 46).

Nikogo nie można zatem pobawić wolności osobistej ani ograniczyć w korzystaniu z niej inaczej niż na warunkach określonych w ustawie. Tym samym należy podkreślić, iż określenie w statutach młodzieżowych ośrodków wychowawczych katalogu kar stosowanych wobec wychowanków nie spełnia standardów wyrażonych w art. 31 ust. 3 oraz art. 41 ust. 1 konstytucji RP.

W związku z powyższym, na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jednolity Dz. U. z 2001 r., Nr 14, poz. 147 ze zm.) ponownie zwracam się z prośbą o podjęcie inicjatywy ustawodawczej we wskazanym zakresie.

Łączę wyrazy szacunku
Jana Jędrzej